

Editorial



Conf. Dr. Adriana Ilieșiu

Explozia informațională și difuzarea informației prin intermediul internet-ului a făcut ca majoritatea covârșitoare a publicațiilor medicale să fie accesibile atât în varianta electronică cât și în forma tipărită. Există actualmente chiar tendința ca versiunea tipărită a revistelor să fie abandonată în favoarea celei virtuale. În acest context, mă bucur că numărul 5 al „tinerei” reviste medicale de informare a Grupului de Lucru de Ecocardiografie și alte Metode Imagistice, ECOFORUM, este disponibilă nu numai în format electronic, ci și în versiune palpabilă, tipărită, cu prilejul Conferinței Naționale a Grupurilor de Lucru, datorită sprijinului conducerii Societății Române de Cardiologie.

GL de Ecocardiografie și alte Metode Imagistice este unul dintre cele cinci GL implicate în organizarea Conferinței Naționale din acest an. În continuarea tradiției și strânsei colaborări dintre Asociația Europeană de Imagistică Cardiovasculară (EACVI) și GL de

Ecocardiografie și alte Metode Imagistice, și anul acesta va fi organizată o sesiune comună cu tema „Actualități în valvulopatii”, în care, pornindu-se de la anatomia funcțională a valvelor cardiace (Adriana Ilieșiu), se vor discuta rolul ecografiei 3D în valvulopatii (Luigi Badano), cât și unele aspecte mai puțin abordate, legate de particularitățile stenozei aortice congenitale (Carmen Ginghină) și de valvulopatiile induse de medicamente (Bernard Cosyns).

În organizarea sesiunilor științifice, luând în considerare utilitatea imagisticii în diagnosticul, evaluarea prognosticului și tratamentul bolilor cardiovasculare, grupul nostru de lucru a organizat sesiuni comune cu alte GL. Astfel, în sesiunea comună cu GL de aritmii, sub titlul „Rolul imagisticii în aritmologie”, va fi o interesantă dezbatere legată de rolul ecocardiografiei în terapia de resincronizare cardiacă, din perspectiva ecografistului (Ruxandra Jurcuț) și a aritmologului (Călin Siliște). În aceeași sesiune vor mai fi abordate rolul ecocardiografiei în aritmologia intervențională (Dragoș Cozma) și rolul imagisticii non-ecocardiografice (IRM și CT) în cardiopatiile structurale, pentru evaluarea riscului aritmic (Smaranda Lăcău). În cealaltă sesiune comună cu GL de cardiologie pediatrică, cardiologi cu experiență în domeniu vor aborda patologia legată de „Leziuni cardiace obstructive”, prezentând interesante cazuri clinice (Monica Roșca, Gabriela Doroș, Marinela Șerban și Iolanda Muntean).

Aportul ecocardiografiei în urgențe va fi discutat în sesiunea „Ecocardiografia în urgențe – scenarii clinice” în care rolul diagnostic al ecografiei va fi abordat pornind de la simptomatologie și examenul clinic: dispnee acută și durere toracică (Doina Dimulescu), agravarea dispneei la un bolnav cu proteză valvulară (Bogdan A. Popescu), dispnee acută și nou suflu cardiac (Tiberiu Nanea), dispnee acută și sincopă (Adina Ionac), cât și dificultățile diagnostice pe care le ridică ecocardiografia în urgențe (Cristina Stănescu).

Clubul 35, care cuprinde tinerii cardiologi, are constituite două sesiuni în care imagistica, în special ecocardiografia, are un rol major. În prima sesiune, „Imagistica multimodală: Blitz - diagnostic” cardiologi cu preocupări de ecocardiografie din diverse colțuri ale țării vor prezenta într-o formă interactivă cazuri clinice evaluate imagistic (Andreea Ciobanu, Roxana Enache, Gabriela Ionescu, Ruxandra Jurcuț, Roxana Onuț, Andreea Popescu, Raluca Rancea și Adrian Tase). A doua sesiune „Abordarea invazivă – Imagistica subsumată intervenției” este o sesiune de cazuri clinice în care imagistica asociată cardiologiei invazive contribuie la rezolvarea cu succes a unor cazuri interesante prezentate de cardiologi intervenționiști (F. Matei, C. Ușurelu, I. Olariu, E. Botu, H. Cardis, V. Bătăila, F. Purcărea, A. Cotoban, P. Macașoi).

Am certitudinea reușitei de care se va bucura Conferința Națională a Grupurilor de Lucru și sunt convinsă că prin programul atractiv și deschis către alte GL ale Societății Române de Cardiologie, GL de Ecocardiografie și alte Metode Imagistice își va fi adus din plin contribuția la această prestigioasă manifestare științifică.

Interviu cu PROF. DR. CARMEN GINGHINĂ

Motto: „Școala cea mai bună e aceea în care și elevul învață pe profesor”

Nicolae Iorga

Stimată doamnă profesor, cum ați devenit cardiolog? Și cum ați decis să alegeți drumul carierei didactice?

Am avut un traseu profesional în care elementul „personal” a fost hotărâtor...

Am devenit medic la sfatul familiei (părinților) care mi-au „citit” fără fisură potențialul științific și uman. Am devenit cardiolog tot datorită familiei care a înclinat (din afara jocului) balanța nehotărârii mele de la posibila medicină internă la cardiologie – ca specialitatea clinică cea mai spectaculoasă care presupune capacitate de analiză și decizie rapidă.

Pot spune că nu eu am ales cariera didactică ci că aceasta „m-a selectat” pe mine. Am lucrat de la început într-o clinică universitară dar „pe sfat” – îmi plăcea să comunic cu toți cei ce veneau să învețe, să-mi exprim cu voce tare constatările, certitudinile și incertitudinile; eram un bun vorbitor (bunicii care mă doreau avocat mă educaseră de copil cum să pledez „la bară”) și gata... cariera didactică a început!

Cărțile și tratatele redactate de dumneavoastră sunt pe masa de lucru a oricărui cardiolog din țară. De la monografii despre „Pericardite”, „Hipertensiunea pulmonară”, „Infarctul miocardic” până la „Micul tratat de cardiologie”, cărțile dumneavoastră crează școală. Este important să lași în urma ta cuvântul scris?

Neîndoielnic. Dar vreau să subliniez că pentru mine scrisul (de cărți...) a venit târziu, în a doua parte a carierei, când s-au acumulat experiența și știința – ilustrând parcă butada lui Cato „Stăpânește subiectul – cuvintele vin de la sine”.

Poate de aceea cărțile „mele” (ale „noastre” – fiindcă toate sunt ale echipei Clinicii de Cardiologie din Fundeni) includ pe lângă opiniile general acceptate, recomandările ghidurilor – comentarii originale, ilustrarea prin

cazuri trăite care aduc mărturie despre contradicțiile și inconsecvențele științei și stimulează spiritul liber, „aventura intelectuală”.

În condițiile în care unul dintre clișeele timpului nostru este acela că oamenii nu mai citesc cărți, sunt dominați de informația tehnologizată – ne-am străduit să asociem la ultimele publicații și informație pe suport electronic (DVD asociat volumelor) – încadrându-ne astfel în biblioteca modernă „hibridă”...

**MULȚI TINERI ÎȘI
DESCOPERĂ –
ÎNDEPĂRTÂNDU-SE
DE „PĂRINȚII”
PROFESIONALI
INIȚIALI – INTERESE
ȘTIINȚIFICE
ȘI VALENȚE
PROFESIONALE
NEBĂNUITE – ȘI ÎȘI
CRESC RIGOAREA
PROFESIONALĂ.**

În acest domeniu în ultimii ani?

Imagistica este fascinantă în sine... Există desigur și corolarul practic: – imagistica integrată, interpretată în contextul clinic al bolnavului îi poate nuanța înțelegerea sau poate constitui „cheia” cazului;

– imagistica – instrument în cercetarea științifică dedicată sau realizată intuitiv prin observația de zi cu zi facilitează înțelegerea modernă a proceselor fundamentale fiziologice și fiziopatologice.

Învățământul privind imagistica se bucură de mare interes: cei care se înscriu la cursurile practice sunt numeroși, cei care vor să învețe în Euroecolab (primul laborator de ecocardiografie din țară acreditat european) figurează pe o listă de așteptare... Desigur transmiterea informației nu este ușoară și nimic nu poate înlocui practica directă la bolnav – ideal cu un aparat performant.

Cărțile „de învățătură” de imagistică sunt scrise cu experți în do-

Cred că apariția unei cărți înseamnă nașterea unui punct de rezistență în mijlocul unor curenți turbionari. Totul curge și se destramă în matca istoriei de zi cu zi și doar din loc în loc cu efort se construiesc insule stătătoare, stabile – noduri de cristalizare a informației științifice.

Trebuie să menționăm bineînțeles publicațiile în domeniul imagisticii cardiace: „Esențialul în ecocardiografie”, „Ecocardiografia Doppler” și „Cateterismul cardiac pentru clinician”, dar și nenumăratele cursuri și conferințe în domeniul imagisticii în întreaga țară. Cum simțiți că a evoluat învățarea



meniu: nu este vorba numai de specialiști reputați care apar pe copertă (conferențiar dr. Bogdan Popescu, șef de lucrări dr. Ruxandra Jurcuț pentru ecocardiografie; dr. Dan Deleanu pentru cateterism) ci de echipe de cardiologi pasionați de tehnică, cu lucrări originale pe subiect publicate în reviste de prestigiu.

Este important pentru un tânăr cardiolog să-și completeze formarea și într-un centru din străinătate? Ce aduce această etapă pentru el și pentru centrul din care provine?

Pot sa „acopăr” tot răspunsul cu o zicală românească: „un om umblat face cât un om citit!”

Pentru orice tânăr cardiolog – ideal după însușirea abc-ului specialității – o „ieșire” într-un alt centru este bine venită: el va vedea o școală altfel concepută, alte tehnici, alte proiecte de cercetare, alte relații profesionale. Ulterior va aduce în clinica de origine acest nou mod de abordare. Și în paralel, și ulterior, va face cercetare fără sau împreună cu cei din centrul din țară – declanșând colaborări deosebite și realizarea unor lucrări originale. Mulți tineri își descoperă – îndepărtându-se de „părinții” profesionali inițiali – interese științifice și valențe profesionale nebănuite – și își cresc rigoarea profesională.

Toată lumea are de câștigat – inclusiv personalul academic al clinicilor din țară fiindcă (așa cum spunea N. Iorga) „școala cea mai bună e aceea în care și elevul învață pe profesor”.

Ați asistat la evoluția către digitalizare a laboratoarelor de ecocardiografie – care credeți că sunt avantajele acestei tendințe actuale?

Avantajele digitalizării se răsfrâng – conform experienței mele – asupra celor doi actori principali ai actului medical bolnavul și medicul și asupra așa-zisului „sistem” medical.

Pentru bolnav – se facilitează arhivarea datelor sale – ceea ce presupune găsirea rapidă a imaginilor anterioare cu interpretarea lor, gândirea cazului în evoluție, luarea unor decizii pe bază de argumente concrete.

Pentru doctor – se adaugă posibilitatea căutării/găsirii/vizualizării rapide a imagisticii pe o temă și de aici perspectiva realizării unor cercetări / prezentări/scrieri care utilizează toată experiența laboratorului.

Pentru sistem – simplificarea și asigurarea păstrării informațiilor științifice.

Tehnicile ecocardiografice evoluează în pas cu tehnologia medicală. Lumina reflectoarelor se îndreaptă din ce în ce mai mult spre ecocardiografie tri-dimensională sau analiza velocităților și deformării miocardice. În experiența dvoastră, cum trebuie să-și echilibreze ecocardiografiștii atitudinea față de tehnicile ecografice clasice și moderne?

Ecocardiografiștii trebuie să cunoască ce pot oferi în principiu aceste tehnici noi, ce date sunt validate pentru practica curentă și ce parametri rămân pe moment doar instrumente de evaluare subtilă sau de cercetare.

De altfel cred că ediția a doua revizuită și adăugită a „Esențialului în ecocardiografie”- carte tocmai lansată - reflectă bine încercarea de a păstra proporția cuvenită între tehnicile clasice și moderne în practica cotidiană.

În plus, în ultimii ani au evoluat enorm alte metode imagistice cardiace, și mă gândesc mai ales la rezonanța magnetică cardiacă (RM) sau tomografia computerizată (CT) cardiacă. Mai mult decât atât, din acest an, Asociația Europeană de Ecocardiografie a devenit Asociația Europeană de Imagistică Cardiovasculară, iar din 2011 (vizionar) Grupul de Lucru de Ecocardiografie al SRC a devenit Grupul de Lucru de Ecocardiografie și alte Metode Imagistice. Ce părere aveți despre aceste evoluții? În ce măsură credeți că un cardiolog poate stăpâni cunoașterea acestor metode imagistice variate?

Cred că etapa actuală în care tehnicile „secționale” – RM și CT-ul cardiac – se folosesc cu larghețe în clinică la sugestia cardiologului (deci cu diagnosticul său prezumtiv) și cu interpretarea imagistului (care comentează sau nu aspectele înregistrate cu cardiologul) va fi depășită. Prevăd în pregătirea cardiologilor introducerea unui modul de instruire privind aceste tehnici și posibilitatea obținerii de către unii dintre aceștia ulterior a unei abilități în domeniu. Se va continua colaborarea cu imagiștii - dar dintr-o altă postură.

ECOCARDIOGRAFIȘTII TREBUIE SĂ CUNOASCĂ CE POT OFERI ÎN PRINCIPIU ACESTE TEHNICI NOI, CE DATE SUNT VALIDATE PENTRU PRACTICA CURENTĂ ȘI CE PARAMETRI RĂMÂN PE MOMENT DOAR INSTRUMENTE DE EVALUARE SUBTILĂ SAU DE CERCETARE.

EUROPEAN ASSOCIATION OF CARDIOVASCULAR IMAGING (EACVI)

MEMBERSHIP PROGRAMME

EACVI offers three membership options:



CLUB 35⁺

- Exclusive educational resources
- Free access to webinars and online material
- European Heart Journal - Cardiovascular Imaging (online)
- Discount at EACVI congress, courses and products
- And more!

*Must be 35 or younger throughout the membership year



CLUB GREEN

- Exclusive educational resources
- Free access to webinars and online material
- European Heart Journal - Cardiovascular Imaging (online)
- Discount at EACVI congress, courses and products
- And more!



CLUB CLASSIC

- Exclusive educational resources
- Free access to webinars and online material
- European Heart Journal - Cardiovascular Imaging (online and print)
- Discount at EACVI congress, courses and products
- And more!

Join your club!

Find out more and register at
www.escardio.org/EACVI



Inscrieri în Grupul de Lucru de Ecocardiografie și alte Metode Imagistice

DE CE?

- Posibilitatea de inter-conectare cu peste 200 de colegi având aceleași preocupări
- Informare promptă referitoare la acțiunile educaționale ale grupului de lucru
- Acces la newsletter ECOFORUM
- Drept de vot la alegerile grupului de lucru
- Înscrierea este gratuită



CUM?

Prin completarea formularului de înscriere de pe pagina

http://www.cardioportal.ro/ecocardiografie_si_alte_metode_imagistice



SOCIETATEA ROMÂNĂ DE CARDIOLOGIE

S-a lansat platforma de e-learning a Societății Române de Cardiologie

www.cardioinfo.ro

Despre SRC

Locuri de muncă în cardiologie

Noutăți medicale

e-learning

Sfaturi cardio

Contact

Societatea Română de Cardiologie (SRC)

- Prevenție cardiovasculară
- Cercetare științifică
- Educație medicală continuă



EuroEcho-Imaging 2013

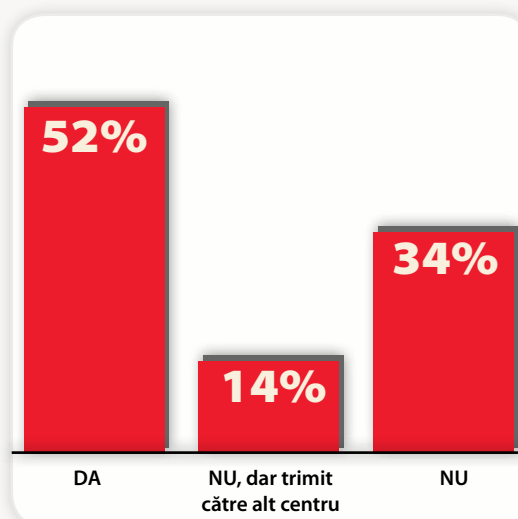
See You in Istanbul!

11-14
DECEMBER



SONDAJ DE OPINIE

- **Aveți acces** la investigarea pacienților prin ecocardiografie de stres?
- **Care sunt situațiile** clinice în care credeți că v-ar fi cel mai util să o folosiți?



Prof. dr. Adina Ionac (Timișoara)

"În Laboratorul de Ecocardiografie al Institutului de Boli Cardiovasculare Timișoara folosim ecocardiografia de stres (efort fizic pe bicicleta înclinată sau test de stres cu dobutamină), conform indicațiilor din ghiduri. Situațiile cele mai frecvente în care apelăm în laboratorul nostru la testul de stres sunt:

- diagnostic de boală coronariană la pacient cu durere precordială și fără modificări ECG de repaus și care nu poate efectua efort pe bicicletă - test cu dobutamină
- evaluare miocard viabil - test cu dobutamină
- evaluare severitate stenoză aortică în cazul stenozei aortice cu debit mic sau a stenozei aortice cu FE scăzută - test cu dobutamină
- evaluare severitate stenoză mitrală când datele eco nu sunt în concordanță cu simptomatologia pacientului - test de efort pe bicicletă
- evaluare prognostic postinfarct miocardic - test cu dobutamină
- evaluare prognostic post-revascularizare miocardică - test cu dobutamină."

Dr. Rodica Stănescu-Cioranu (București)

"Am acces la ecocardiografia de stres farmacologic cu dobutamină și o folosesc atât pentru studiul viabilității cât și al ischemiei."

Dr. Ioana Pop (Brașov)

"În Clinico, Brașov, locul unde activez, facem ecocardiografie de stres pentru evaluarea viabilității miocardice, pentru a stabili oportunitatea revascularizării intervenționale sau chirurgicale."

Dr. Camelia Teleianu (București)

"Deoarece lucrez într-un spital cu profil de recuperare având predominant patologie cronică cardiovasculară și neurologică, până acum nu m-am gândit la folosirea ecografiei de stres ca modalitate de diagnosticare a ischemiei miocardice și a miocardului viabil, dat fiind profilul pacienților internați. Cred însă că ar fi foarte utilă această modalitate de diagnostic la o serie de pacienți, mai ales din ambulatoriu."

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A GRUPURILOR DE LUCRU

16-18 mai 2013,
POIANA BRAȘOV
HOTEL ANA SPORT

Programul Grupului de Lucru de Ecocardiografie și alte Metode Imagistice

Joi 16 Mai - Sala IV – SALA HAVANA

Ora 16.00-17.30: CLUB 35 – Sesiune de cazuri clinice

Imagistica Multimodală – Blitz Diagnostic

Moderatori: **Adriana Ilieșiu, Mircea Cintează**

1. Indicație operatorie cardiacă la un pacient hipertensiv asimptomatic - GABRIELA IONESCU
2. Clasificare imagistică într-o insuficiență cardiacă recent instalată - RUXANDRA JURCUȚ
3. Angină pectorală la 21 de ani - ROXANA ENACHE
4. Evaluarea 3D perioperatorie a valvei mitrale – cazuri clinice - ANDREEA CIOBANU
5. Un caz tipic de cardiomiopatie dilatativă sau mai mult decât atât? - ADRIANA ALEXANDRESCU
6. E pacientul Neurologiei? - ANDREEA POPESCU
7. Bioimaging vs Biomarkers - ADRIAN TASE
8. Formațiune tumorală atașată de baza valvei mitrale posterioare – RALUCA RANCEA

Vineri 17 Mai - Sala II – SALA BRADUL

Ora 8.45-10.15: Sesiune comună "Aritmii" și "Ecocardiografie și alte Metode Imagistice"

Rolul imagisticii în aritmologie

Moderatori: **Dragoș Vinereanu, Dragoș Cozma**

1. Ecocardiografia în resincronizare:
 - Opinia ecocardiografistului – RUXANDRA JURCUȚ
 - Opinia aritmologului - CĂLIN SILIȘTE
2. Ecocardiografia în aritmologia intervențională (transesofagiană și intracardiacă) – DRAGOȘ COZMA
3. RMN și CT în evaluarea riscului aritmic în cardiopatiile structurale – SMARANDA LACĂU

Vineri 17 mai – Sala IV – SALA HAVANA

Ora 8.45-10.15: Club 35 – Sesiune de cazuri clinice

Abordarea invazivă – imagistica subsumată intervenției

Moderatori: **Maria Greavu, Elvis Botu**

1. Embolizare septală în cardiomiopatia hipertrofică. C. UȘURELU
2. Tromboaspirație izolată în STEMI – F. MATEI
3. Angioplastie primară în STEMI la pacient cu malformație coronariană congenitală. I. OLARIU
4. Embolizare de arteră mamară pentru hemoptizii. E. BOTU
5. Edem pulmonar acut brusc recurent tratat prin revascularizare renală. H. CARDIS
6. Revascularizare de urgență la pacient triconarian. V. BĂTĂILĂ
7. Angioplastie per primam în bypass venos în STEMI. F. PURCĂREA
8. Regurgitare mitrală ischemică. A. COTOBAN
9. Extragere percutană de corp străin. P. MACAȘOI

Vineri 17 Mai - Sala II – SALA BRADUL

Ora 10.45 – 12.15: Grupul de lucru "Ecocardiografie și alte Metode Imagistice"

Actualități în valvulopatii

Moderatori: **Luigi Badano, Bogdan A. Popescu**

1. Anatomia funcțională a valvelor cardiace – ADRIANA ILIEȘIU
 2. Rolul ecocardiografiei 3D în valvulopatii – LUIGI BADANO
 3. Stenoza aortică congenitală – particularități de evaluare – CARMEN GINGHINĂ
 4. Valvulopatii induse de medicamente – BERNARD COSYNS
-

Vineri 17 Mai - Sala II – SALA BRADUL

Ora 12.30 – 13.30 – SIMPOZION MEDIST IMAGING & POC

Update on clinical applications of modern echo technologies

Moderatori: **Luigi Badano, Bogdan A. Popescu**

1. Three – dimensional echocardiography – LUIGI BADANO
 2. Speckle tracking echocardiography – BOGDAN A. POPESCU
-

Vineri 17 Mai - SALA III – SALA SPORT

Ora 15.00 - 16.30 – Sesiune comună "Cardiologie Pediatrică și Boli Cardiace Congenitale" și "Ecocardiografie și Alte Metode Imagistice"

Leziuni cardiace obstructive

Moderatori: **Eduard Apetrei, Maria Dorobanțu**

1. Implantarea percutană a protezelor valvulare pulmonare – ABRAHAM LORBER
 2. Caz clinic – MONICA ROȘCA
 3. Aportul imagisticii CT în diagnosticul leziunilor cardiace obstructive din malformațiile congenitale de cord la copil – GABRIELA DOROȘ
 4. Leziuni cardiace reziduale post corecția stenozei valvulare pulmonare – MARINELA ȘERBAN
 5. Atrezia de valvă pulmonară cu sept interventricular intact – o afecțiune cu prognostic variabil – IOLANDA MUNTEAN
-

Vineri 17 Mai - SALA I – SALA ANA

Ora 17.00 – 18.30: Grupul de lucru "Ecocardiografie și Alte Metode Imagistice"

ATELIER DE LUCRU – Ecocardiografia în urgențe – scenarii clinice

Moderatori: **Ioan M. Coman, Bogdan A. Popescu**

1. Dispnee acută și durere toracică – DOINA DIMULESCU
2. Agravarea dispneei la un bolnav cu proteză valvulară – BOGDAN A. POPESCU
3. Dispnee acută și nou suflu cardiac – TIBERIU NANEA
4. Dispnee acută și sincopă – ADINA IONAC
5. Dificultăți diagnostice ale ecocardiografiei în urgențe – CRISTINA STĂNESCU

Pe parcursul Conferinței se va desfășura **Imaging Village**, unde vor avea loc demonstrații practice cu folosirea de tehnici imagistice diverse, în care experți vor arăta modul de utilizare al aparatelor și softurilor.

Curs **IMAGISTICA ÎN VALVULOPATII,** *Sibiu 29 martie 2013*



Grupul de Lucru de Ecocardiografie și alte Metode Imagistice al Societății Române de Cardiologie și Facultatea de Medicină a Universității "Lucian Blaga" din Sibiu, au organizat un "maraton" al imagisticii ecocardiografice, consacrand astfel o tradiție a SRC, de a convoca aduceri la zi, prin cursuri, conferințe, simpozioane, fapt extrem de util atât pentru profesioniștii din diferite specialități (cardiologie, medicină internă, ATI, imagistică, etc.) cât și pentru mediul academic și privat.

Organizatorii cursului, dna Conf. Dr. Adriana Ilieșiu și dl Conf. Dr. Bogdan A. Popescu, au conceput cursul într-un stil concentrat, pe teme clare, interconectate, atât privind anatomia și patologia valvulară per se, cât și consecințele acesteia, cu abordarea funcției ventriculare drepte și a hipertensiunii pulmonare, dar și aspecte mai speciale cum ar fi disfuncționalitatea protezelor valvulare. Pentru un astfel de scop, lectorii invitați au format o echipă, încercând să surprindă într-un timp cât mai scurt o cantitate mare de informații de înaltă actualitate.

Deschiderea cursului a fost făcută de conf. dr. Ilieșiu cu o lucrare complexă dar comprehensivă despre anatomia funcțională a valvelor cardiace, după care a prezentat o lucrare concepută împreună cu prof. dr. Doina Dimulescu, privind regurgitarea mitrală, cu ilustrarea modelelor teoretice prin exemple practice. În continuare, prof. dr. Ioan Manițiu (Sibiu) a pus accentul pe metodele de evaluare a severității stenozei mitrale dar și a consecințelor acesteia, arătând practic cum evaluarea prin mai multe metode este esențială. Dr. Roxana Rîmbaș (în echipă cu dr. Maria Florescu) a expus

regurgitarea mitrală funcțională și opțiunile terapeutice, punctând noutățile în subiect.

În sesiunea a II-a, conf. dr. Bogdan Popescu a prezentat evaluarea imagistică a stenozei aortice și a subliniat că trebuie folosite toate metodele ecografice disponibile pentru evaluarea acesteia, cu implicații în indicațiile de valvuloplastie. Prof. dr. Carmen Ginghină a trecut în revistă stenoza aortică congenitală, sau mai bine zis, bolile aortice congenitale obstructive, cu expunerea celor mai frecvente (2% din populație) până la cele mai rare (surprinderea unor cazuri rare din literatură). Prof. dr. Adina Ionac (Timișoara) a scos în evidență necesitatea evaluării funcției VS din valvulopatii atât prin metode uzuale cât și prin indici specifici de deformare miocardică. Prof. dr. Crina Sinescu a demonstrat metodele de cuantificare a insuficienței aortice și necesitatea evaluării periodice a pacientului.

Sesiunea de după-amiază a debutat cu abordarea patologiei valvulare tricuspidiene de către dna dr. Cristina Stănescu. În continuare, generalizând evoluția și severitatea patologiei valvulare, dl conf. dr. Ioan Coman prezintă avantajele și limitele folosirii ecografiei în evaluarea hipertensiunii pulmonare. Dr. Ruxandra Jurcuț prezintă evaluarea funcției ventriculului drept preoperator și postoperator cu explicarea avantajelor și necesității fiecărei metode imagistice în funcție de valva implicată. Dr. Ruxandra Bayer (Cluj-Napoca) sensibilizează pentru utilizarea cât mai completă a ecografiei în endocardita



infecțioasă. Dr. Dragoș Cozma (Timișoara) prezintă o lucrare interesantă, foarte utilă, privind evaluarea protezelor valvulare.

Participarea la curs a fost cel puțin satisfăcătoare, arătând astfel importanța la nivel regional și național a unui astfel de demers, cu prezența medicilor rezidenți și specialiști, din mai multe specialități. Un element cheie pentru colegii din domeniu a fost posibilitatea abordării personale a profesioniștilor din temele abordate, discuțiile fiind

deschise în cadrul cursului.

În același sens, cu acest prilej, organizatorii cursului împreună cu Președintele Societății au reamintit de evenimentele majore din agenda acestui an, cum sunt Conferința Grupurilor de Lucru și Congresul Național de Cardiologie, dar și evenimentele europene, cum sunt EuroEcho sau Congresul European. Astfel, legătura cu societățile supranaționale de specialitate este transmisă din nou, interpersonal medicilor, într-un mod activ. De aseme-

nea, reprezentanții Societății aduc în prim plan o serie de evenimente viitoare importante ce se vor desfășura la Sibiu, cum ar fi Școala de Vară a Tinerilor Cardiologi, Congresul Național de Diabet Nutriție și Boli Metabolice, și Simpozionul Național al PROTCARD (Fundația pentru protecția adulților cu boli cardiace congenitale).

Dr. Florina și Sergiu Batâr
Medici rezidenți cardiologie
Spitalul Clinic Județean Sibiu

Tinerii în imagistica cardiovasculară

Dr. Raluca Dulgheru – medic rezident cardiologie Spitalul Universitar de Urgență București, fellow în ecocardiografie în laboratorul de ecocardiografie de stres din Liège (Belgia)

Care sunt avantajele experienței profesionale acumulate de un tânăr cardiolog în formare într-un centru internațional reputat?

Cred că pentru un tânăr cardiolog în formare experiența pe care o poate acumula într-un centru internațional reputat este foarte importantă. Formarea temporară într-un astfel de centru nu poate să aducă decât beneficii, atât pentru activitatea clinică ulterioară a medicului, cât și pentru activitatea de cercetare a acestuia. Sunt foarte multe avantaje și foarte greu de așternut pe o pagină de hârtie. Faptul că poți lucra îndeaproape cu personalități reputate într-un anumit domeniu, în cazul meu în domeniul valvulopatiilor, este un avantaj pentru că îți dă șansa de a fi format și influențat de experți în acest domeniu. Faptul că lucrezi într-un centru terțiar îți permite acumularea unei experiențe destul de solide într-un anumit domeniu, într-un timp relativ scurt.

Care sunt cele mai importante "achiziții" în materie de tehnici imagistice în cazul tău?

În laboratorul din Liège am învățat evaluarea patologiei ischemice miocardice prin ecocardiografie de stres (efort sau stres farmacologic), evaluarea valvulopatiilor asimptomatice prin ecocardiografie în timpul efortului pe bicicletă ergometrică și mi-am perfecționat capacitatea de a efectua ecografie

transesofagiană și ecografie 3D transtoracică și transesofagiană.

Clinică sau cercetare?

Cred că nu se poate face cercetare fără clinică, pentru că ideile legate de un anumit proiect de cercetare sunt mereu inspirate de o problemă cu care ne confruntăm în clinică. Din păcate, atât cercetarea, cât și clinica, necesită ambele foarte mult timp. Nu poți neglija una pentru a face bine pe cealaltă. Iar pentru



a le face bine pe amândouă, e nevoie de foarte multă energie și dedicare. Nu este însă imposibil.

Ecocardiografie sau alte tehnici de imagistică noninvazivă cardiacă?

În ceea ce mă privește, aleg deocamdată să continui ecocardiografia, pentru că simt că mai sunt încă foarte multe

de învățat. Sunt conștientă de rolul important pe care rezonanța magnetică îl are în evaluarea funcției și morfologiei cardiace, și sunt conștientă și de faptul că, în curând, această tehnică va deveni ușor accesibilă, și deci larg implementată în clinică. Nu cred că poate înlocui complet ecocardiografia din cauza timpului mare de achiziție a datelor și din cauza dificultății utilizării în condiții de urgență și la pacienți instabili hemodinamici. Cunoașterea celor două tehnici, ecocardiografie și rezonanță magnetică, nu poate aduce decât avantaje unui tânăr cercetător sau clinician.

Ca membră a comitetului EACVI pentru documente științifice – sunt importante ghidurile și documentele de consens? Mai mult în formare, sau indiferent de momentul carierei?

Consider că sunt extrem de importante, nu numai în perioada de formare a unui medic ci indiferent de momentul carierei. Ele sunt elaborate, în primul rând, pentru ca toți pacienții, indiferent în ce țară a Europei ar fi tratați, să poată beneficia de același tip de evaluare și tratament, considerate „state-of-the-art” la momentul respectiv de experți în domeniu. Recomandările găsite în aceste documente sunt bazate pe rezultatele diverselor studii clinice și, acolo unde acestea sunt insuficiente, pe un consens al experților dintr-un anumit domeniu. Sunt frecvent actualizate pentru a ține pasul cu inovațiile în materie de evaluare și tratament a pacienților. Sunt elaborate pentru binele și în interesul pacientului. În al doilea rând, aceste ghiduri de practică clinică ajută și protejează, din punct de vedere legal, medicul. Atât timp cât deciziile privind managementul unui pacient respectă recomandările găsite în aceste ghiduri, numărul erorilor medicale poate fi diminuat semnificativ, acest lucru fiind atât în interesul pacientului, cât și al medicului.



„Din aprilie 2011, după ce am primit Bursa Societății Române de Cardiologie, am devenit fellow în laboratorul de ecocardiografie de stres din Liège (Belgia), unde lucrez în prezent alături de profesorii Luc Pierard și Patrizio Lancellotti. Domeniul meu principal de interes este în acest moment evaluarea ecocardiografică în timpul efortului a valvulopatiilor asimptomatice și, în special, a stenozei aortice asimptomatice. Ca medic rezident, am fost formată în Spitalul Universitar de Urgență București, unde am lucrat alături de oameni minunați precum Prof. Dragoș Vinereanu, Prof. Mircea Cintează, Dr. Dan Iosifescu și Dr. Călin Siliște. Am început să învăț ecocardiografie, ca și colegii mei, încă din anul al doilea de rezidențiat, încurajată de prof. Vinereanu, care ne-a lăsat mereu o libertate extraordinară de a ne dezvolta. Inițial am învățat ecocardiografie transtoracică convențională, ulterior tehnici noi, precum Doppler tisular și speckle tracking, și, în cele din urmă, ecografie 3D transtoracică și transesofagiană. Am fost implicată încă din primii ani de rezidențiat în diverse proiecte de cercetare desfășurate în clinica SUUB, sub îndrumarea profesorului Vinereanu. Acest lucru mi-a permis să continui activitatea de cercetare începută în România și în laboratorul de cercetare din Liège.”

ESENȚIALUL ÎN ECOCARDIOGRAFIE

Ediția a II-a revizuită și adăugită

Carmen Ginghină, Bogdan A. Popescu, Ruxandra Jurcuț

Editura Medicală ANTAEUS, 2013

Conceperea acestei cărți – a doua ediție revizuită și adăugită a „Esențialului în Ecocardiografie” (prima versiune 2005) – a fost determinată de progresele metodelor și de creșterea interesului pentru aplicarea ei.

Ecocardiografia este astăzi o parte integrantă a cardiologiei clinice, cu reguli de efectuare clare și aplicații în evaluarea diagnostică și decizia terapeutică – stipulate precis în Ghidurile apărute în ultimii ani dedicate tehnicii și/sau diverselor entități patologice. Teritoriul ei s-a extins în afara laboratoarelor de ecografie – în camerele de gardă, departamentele de urgență, sălile de operație, secțiile de anestezie – terapie intensivă, laboratoarele de cateterism și electrofiziologie. Această „expansiune” a crescut interesul lumii medicale pentru aprofundarea teoretică și aplicarea metodei.

Există o întreagă literatură pe temă care oscilează între a prezenta analitic multiplele metodologii de explorare ultrasonografică sau a sintetiza și exemplifica simplu, cu viză practică directă aplicațiile tehnicii. Cartea se înscrie pe această ultimă linie, ea propunându-și să rămână un „îndrumar” de ecocardiografie. Totul a fost subsumat acestei idei:

fondul

- noțiunile sunt expuse succint
- tabelele și schemele încearcă să ordoneze permanent informația

și forma

- cartea încapă în buzunarul halatului
- este voit prietenoasă – cu paginile inserate pe o spirală
- are pagini albe la sfârșitul fiecărui capitol (destinate consemnării noutăților)

Această a doua ediție păstrează structurarea cărții pe entități clinice – cu precizarea că s-au adăugat trei capitole noi (Endocardita infecțioasă, Bolile aortei, Mase intracardice), s-au adus la zi datele privind tehnicile clasice și s-au înglobat în descriere și ilustrare tehnicile mai noi (de tip Doppler tisular, speckle tracking, 3D) plus imagistica oferită de ecografia transesofagiană, ecocardiografia de efort. Imaginile ecografice provin de la cazurile proprii – uneori clasice, alteori în afara obișnuitului – conferind astfel cărții prospețime, atmosferă de „viață reală”. Întreaga informație respectă Ghidurile actuale ale societăților savante.

În echipa de autori sunt reprezentate toate ipostazele perfecționării în cardiologie – de la rezident la profesor – ceea ce dă și o anumită savoare textului... Toți autorii aparțin Clinicii de Cardiologie a Institutului de Urgență pentru Boli Cardiovasculare „Prof. C. C. Iliescu”; ei au beneficiat de instruirea în Eurocolab – primul laborator acreditat euro-



pean din Romania – și de perfecționări în alte centre de elită din Europa; toți sunt autori de articole originale (care se regăsesc în Bibliografia cărții).

De altfel – se continuă o tradiție: în Spitalul Fundeni a început practicarea ecocardiografiei, s-a scris prima carte pe această temă în România, aici se defășoară permanent un program riguros de instruire în ecocardiografie conform standardelor Asociației Europene de Imagistică Cardiovasculară – în condițiile existenței unei patologii de o diversitate puțin obișnuită.

Desigur o carte nu poate înlocui experiența efectuării directe și interpretării personale la bolnav a ecocardiografiei – dar o poate facilita și susține.

Programul evenimentelor naționale și internaționale de ecocardiografie și alte metode imagistice – 2013 –

DATA	LOCAȚIA	EVENIMENT	DETALII
16–18 mai	Poiana Brașov, România	Conferința Națională a Grupurilor de Lucru ale Societății Române de Cardiologie	http://www.cardioportal.ro/
22-25 mai	Londra, Anglia	47th Annual meeting of the Association for European Pediatric and Congenital Cardiology	www.aepc-2013.org
20–24 mai	Londra, Anglia	Hammersmith Echocardiography Conference 2013	http://www.regonline.co.uk/builder/site/default.aspx?EventID=1132489
23-25 mai	Florența, Italia	EuroCMR 2013	http://eurocmr2013.medconvent.at/
23-26 mai	Dubrovnik, Croatia	CroEcho 2013	www.croecho2013.org
6-8 iunie	Barcelona, Spania	28th annual Meeting of the European Association of Cardiothoracic Anaesthesiologists	www.eacta.org
12–14 iunie	Paris, Franța	Paris – Echo 2013	http://www.cr2conseil.com/paris-echo2013/EN/
13-15 iunie	München, Germania	5th Annual European Course on Cardiovascular Magnetic Resonance	www.cmr-course.de
29 iunie-2 iulie	Minneapolis, USA	American Society of Echocardiography 24rd Annual Scientific Sessions	www.asecho.org
31 august – 4 septembrie	Amsterdam, Olanda	ESC Congress	http://www.escardio.org/congresses/esc-2013
7-10 septembrie	Montpellier, Franța	EACTA Echo 2013	http://www.eacta.org/page-03-01.shtml
3-5 octombrie	Sinaia, România	Congresul Național de Cardiologie	www.cardioportal.ro
10-12 October	Budapesta, Ungaria	EACVI Teaching course on Valve Disease	www.escardio.org/communities/EACVI/congress-meetings
25-27 octombrie	New Delhi, India	2nd World Summit on Echocardiography	http://www.asecho.org/i4a/pages/index.cfm?pageid=4388
1 noiembrie	Pitești, România	Imagistica bolilor valvulare	www.cardioportal.ro
8 – 9 noiembrie	Madrid, Spania	EuroValve Congress	http://www.eurovalvecongress.com/?hit=wca
11-14 decembrie	Istanbul, Turcia	EuroEcho – Imaging 2013	www.escardio.org/congresses/euroecho2013

CASETA REDACȚIONALĂ

Board Grup de Lucru de Ecocardiografie
Conf. dr. Adriana Ilieșiu – președinte
Conf. dr. Bogdan A. Popescu – fost președinte
Șef lucr. dr. Ruxandra Jurcuț – secretar

Editor-șef ECOFORUM:
Dr. Ruxandra Jurcuț
Senior editori:
Conf. dr. Adriana Ilieșiu,
Conf. dr. Bogdan A. Popescu

Secretar de redacție
Dr. Ana-Maria Daraban
 **Editura Medicina Antaeus**

ISSN Ecoforum (online) = ISSN 2248 – 3535
 ISSN – L = 2248 – 3535

MARGARET YARDLEY **POTTER****Cartea de bucate, ospitalitate
și povești minunate**

Humanitas 2013

După *Mănâncă, roagă-te, iubește*, Și am spus da. O poveste de iubire, *Războiul homarilor* sau Ultimul bărbat american, Elizabeth Gilbert revine nu cu o carte, ci cu o recomandare literar-culinară. *Cartea de bucate, ospitalitate și povești minunate* a lui Margaret Yardley Potter, străbunica autoarei, e un regal de tandrețe și savoare, de umor și delicatețe, dintre paginile căreia vă îmbie rețete de chutney, supă de stridii, creier cu unt negru sau friptură la ceaun à la mode sentimentale, dar și o incursiune veselă, explicit autobiografică în tainele unei meserii universale de mare rafinament: cea de gazdă.

**MARELE GATSBY****Regia: Baz Luhrmann;****Cu: Leonardo DiCaprio, Carrey Mulligan
și Tobey Maguire. 2013**

Din 17 mai intră pe ecrane *The Great Gatsby*, versiunea cinematografică semnată Baz Luhrmann a romanului omonim de Francis Scott Fitzgerald, cu Leonardo DiCaprio, Carrey Mulligan și Tobey Maguire. Pelicula, care are un punct de referință iconic în varianta cinematografică a lui Francis Ford Coppola, din 1974, cu Robert Redford, Mia Farrow și Bruce Dern, e o veritabilă probă de magie regizorală al cărei mare pariu e un veritabil poem vizual dedicat New York-ului anilor 20, bântuit de prohibiție, inundat de șampanie, de *glamour* și de misterul unui personaj pe deplin intrat în mitologia americană: Gatsby.

MUZEUL CURTEA VECHE, București

Celor care nu au ajuns încă la Muzeul Curtea Veche le recomandăm călduros o vizită la Palatul Voievodal, Strada Franceză nr. 25-31, deschis publicului de luni până duminică, între orele 10.00 și 18.00. Cel mai vechi monument feudal al Bucureștilor oferă o perspectivă aparte, impregnată de o istorie cu un discurs arhitectural plin de farmec, asupra vieții orașului în vremea lui Vlad Țepeș sau a lui Mircea Ciobanul. Biserica Buna Vestire, o construcție de secol XVI aflată în imediata vecinătate a Palatului, completează revizitarea unui trecut de care se leagă, identitar și, adeseori, etimologic, toată zona Centrului Vechi.



Rubrică realizată
de **Ioana Bâldea-Constantinescu**
www.orasulvorbeste.ro

**Festivalul
EUROPAfest**

300 de muzicieni din 52 de țări imprimă un nou sound Bucureștiului între 9 și 25 mai, când are loc o nouă ediție EUROPAfest. Muzică clasică, jazz, blues și pop, spații de concert neconvenționale, jam sessions, concursuri și concerte care promit să ofere un veritabil deliciu sonor amatorilor de muzică bună în interpretări variate și spectaculoase. Un eveniment jmEvents care promite o atmosferă degajată, un melanj de genuri și de soliști remarcabili.

**Site de călătorii**

www.lumeamare.ro e un site de călătorie care vă propune o geografie aventuroasă și provocatoare, menită să vă transforme în călătorul sau turistul perfect. De la poveștile unor experiențe autentice la idei privind arta de a călători cu copiii, pe bicicletă sau, dimpotrivă, în condiții de Orient Express, acest punct virtual de întâlnire al pasionaților de travel oferă vizitatorului o colecție utilă și ingenioasă de autentică topografie culinară, recomandări de hoteluri și jurnale de bord.